

Pesticider
J.nr. 2025 - 66412
Ref. HEFBR
Den 10. oktober 2025

Opslag 2025

**Indkaldelse af ansøgninger
om tilskud**

fra

**Miljøstyrelsens Program for
Bekæmpelsesmiddelforskning
i perioden**

2026 – 2029

**Ansøgningsfrist er mandag den 1. december 2025
Ansøgningsskema og vejledning til udfærdigelse af
ansøgninger findes her:**

[https://mst.dk/erhverv/sikker-
kemi/pesticider/tilskudsordninger/stoette-til-forskning-i-
bekaempelsesmidler/indkaldelse-af-projektansoegninger-til-
miljoestyrelsens-program-for-bekaempelsesmiddelforskning](https://mst.dk/erhverv/sikker-kemi/pesticider/tilskudsordninger/stoette-til-forskning-i-bekaempelsesmidler/indkaldelse-af-projektansoegninger-til-miljoestyrelsens-program-for-bekaempelsesmiddelforskning)

Indsatsområder i opslag 2025

Dette opslag beskriver de forskningsområder, som Miljøstyrelsen særligt ønsker ansøgninger indenfor. Først og fremmest prioriteres de områder, der er peget på i Sprøjtemiddelstrategi 2022-2026, mens der også er områder anbefalet af Miljøstyrelsens Rådgivende Udvalg for Bekæmpelsesmiddelforskning ud fra forventninger til behovet for ny viden de næste tre til fem år.

I Sprøjtemiddelstrategi 2022-2026¹ fremgår det:

- At ansøgninger omkring, hvordan miljø-, sundheds- og naturbelastningen ved anvendelsen af sprøjtemidler kan prisfastsættes og indgå som en styrkelse af proportionaliteten i vurderingerne af samfundsmæssige omkostninger ved brug af sprøjtemidler sammenlignet med økologisk produktion, opprioriteres i opslag til ansøgninger under bekæmpelsesmiddelforskningsprogrammet.
- At fokus på biodiversitetshensyn opprioriteres i opslag til ansøgninger under bekæmpelsesmiddelforskningsprogrammet, herunder opprioriteres særligt forskning til afdækning af, om der eksisterer data til udvikling af et marknaturindeks til belysning af markarealers bidrag til naturen og biodiversiteten, bl.a. i lyset af sprøjtemiddelforbruget og sædskifte. Dette kan f.eks. ske ved et forskningsprojekt, hvor mulige indikatorer for biodiversitet på markarealer undersøges.
- At fokus på afstandskrav ved sprøjtning, konsekvenser for naboer og forebyggelse af risikoen for afdrift ind i huse opprioriteres i opslag til ansøgninger under bekæmpelsesmiddelforskningsprogrammet.

Endvidere pegede Det Rådgivende Udvalg for Bekæmpelsesmiddelforskning på de overordnede forskningsområder, der er beskrevet i Miljøstyrelsens Strategi for Bekæmpelsesmiddelforskning 2022-2026:

(<https://edit.mst.dk/media/hnzivxrc/strategi-bekaempelsesmiddelforskning2022-2026.pdf>).

Forskningsområder – de generelle behov og problemstillinger

Reguleringen af bekæmpelsesmidler (plantebeskyttelsesmidler og biocidmidler) bygger på ønsket om optimal effektivitet af midlerne samtidig med, at de mange forskellige beskyttelsesmål, der indgår i vurderingerne af risici for miljø og sundhed ved anvendelse af midlerne, skal overholdes. Vidensgrundlaget, som kræves til denne risikovurdering og regulering, er meget komplekst.

Forskningen skal understøtte Miljøstyrelsens vidensgrundlag for hhv. administrationen af godkendelsessystemet på bekæmpelsesmiddelområdet og på udvikling og optimering af anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler og alternativer til kemiske bekæmpelsesmidler. Det er derfor vigtigt, at man som ansøger orienterer sig om *state-of-the-art* i forhold til den nuværende regulering af bekæmpelsesmidler. Det kan ske ved at konsultere Miljøstyrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/erhverv/sikker-kemi/pesticider> og <https://mst.dk/erhverv/sikker-kemi/biocider>) med underliggende dokumentation vedrørende vejledninger og vurderingsgrundlag for godkendelser og anvendelse af bekæmpelsesmidler. Desuden bør vejledninger fra EFSA og ECHA om vurderinger af risici inddrages i ansøgningen. Herved skal det sikres, at den nye viden kan inkorporeres i Miljøstyrelses arbejde i

¹ <https://mst.dk/media/r1cajckx/sproejtemiddelstrategi-2022-2026.pdf>

forhold til national og EU-regulering. Ved udvikling af metoder skal en klar sammenhæng til anvendelse eller til OECD-guidelines og andre internationale vejledninger indgå. I ansøgningen skal relationerne til den eksisterende regulering, viden og internationale forskning på området være beskrevet således, at det vises, at projektet bidrager med ny og relevant viden.

For at understøtte det fortsatte ønske om at begrænse anvendelsen af kemiske bekæmpelsesmidler efterspørges ny- og videreudvikling af metoder og strategier, som kan reducere eller erstatte anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler. Samtidig er der behov for en øget forståelse af hvilke barrierer eller fremmende tiltag, der har indflydelse på erhvervenes anvendelse af nye alternative beskyttelsesmetoder og -strategier.

I forskningsprojekter, hvor der undersøges effekter af bekæmpelsesmidler, skal effekterne (både i forhold til menneskers sundhed og det omgivende miljø) ses i relation til anslået eller faktisk eksponering. Vurderinger af de samfundsøkonomiske konsekvenser og vurderinger af virkemidler i reguleringen af anvendelsen af bekæmpelsesmidler er ligeledes vigtige i forhold til de fremtidige reguleringer på området. Det gælder både nationalt og internationalt, herunder især i forhold til EU-reguleringen. Derfor skal så vidt muligt i alle projektansøgninger indgå aspekter, der kan sætte forskningsresultaterne i forhold til eventuelle behov for fremtidig forskning og den administrative regulering på området.

For hele området er der behov for øget indsigt i de påvirkninger, som bekæmpelsesmidler har på sundhed, natur og miljø og på, hvordan disse påvirkninger adskilles fra andre påvirkninger.

Regulering af rester af bekæmpelsesmidler i fødevarer er ikke Miljøstyrelsens ressort, hvorfor området ikke er omfattet af denne tilskudsordning. Dvs. ansøgninger med hovedfokus på rester af bekæmpelsesmidler i fødevarer vil ikke blive prioriteret.

De prioriterede indsatsområder i opslag 2025

Ansøgninger om tilskud til forskningsprojekter, der ligger inden for de politisk fastsatte prioriteter i Sprøjtemiddelstrategi 2022-26, vil blive prioriteret højest i udvælgelsen af projekter.

Foruden de politisk prioriterede ønsker er der i denne ansøgningsrunde udpeget en række forskningsområder, der særligt ønskes belyst i forskningsprojekter. Områderne dækker både plantebeskyttelsesmidler (sprøjtemidler) og biocidmidler (fx rotte- og musemidler, træbeskyttelsesmidler, desinfektionsmidler samt midler mod insekter og andre skadedyr uden for afgrøder) samt disses nedbrydningsprodukter.

Den økonomiske ramme til denne ansøgningsrunde er kr. 14,3 mio.

Område 1: Bekæmpelsesmidler og sundhedseffekter på mennesker.

Forskningen omfatter de uhensigtsmæssige effekter bekæmpelsesmidler kan have på menneskers sundhed generelt. Der er desuden behov for at udvikle valide metoder til at forudsige, måle og kortlægge transportveje og eksponering samt de langsigtede påvirkninger af mennesker generelt både af de personer, der arbejder med bekæmpelsesmidler og personer, der ikke er aktive brugere af plantebeskyttelsesmidler eller biocider, herunder naboer til udbringningssteder.

Der prioriteres ansøgninger om tilskud til projekter, der har som mål at undersøge den humane sundhedsrisiko ved eksponering for plantebeskyttelsesmidler på og i private naboejendomme eller huse via afdrift fra regelret markudbringning.

Den målte eksponering efter regelret anvendelse vil kunne understøtte en eventuel ændring af de modelberegninger, som foretages i forbindelse med vurdering af ansøgninger om godkendelser af plantebeskyttelsesmidler.

I Danmark registreres en "sundhedsulighed". Derfor kan forskningsfokus med fordel målrettes specielle sårbare grupper (f.eks. gravide, økonomisk eller socialt svagt stillede), ligesom der bør tages højde for den samlede eksponering for plantebeskyttelsesmidler og biocider. I denne forskning kan f.eks. befolkningsundersøgelser herunder biomonitering inddrages.

Område 2: Bekæmpelsesmidler og vandmiljøet, herunder grundvand

Forskningen omfatter de effekter på vandmiljøet, herunder grundvandet, der kan forekomme ved anvendelsen af bekæmpelsesmidler, f.eks. anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler i landbrug, gartneri- og frugtavl samt biocidanvendelsen ved tagrensning, i maling, til træbeskyttelse, desinfektion og til bundmaling af skibe m.m., som udledes enten direkte eller indirekte til vandmiljøet.

Der er for vandmiljøet behov for forskning i bekæmpelsesmidlers og deres nedbrydningsprodukters forekomst samt mulige effekter på individer, populationer og samfund af planter og dyr ved realistiske eksponeringer. Særligt for biocider kan der være behov for mere viden om transportveje fra det sted, de anvendes, til andre steder i miljøet og deres mulige effekter på natur og miljø.

Område 3: Bekæmpelsesmidler og det terrestriske miljø

Der ønskes forskning, der omfatter dels eksponering for bekæmpelsesmidler samt effekter på organismer i de øvre jordlag på dyrkningsarealer, dels konsekvenserne af anvendelsen af bekæmpelsesmidler for plante- og dyrelivet i andre dele af det terrestriske miljø. Bekæmpelsesmidler kan påvirke biodiversiteten og den økologiske struktur, og da denne påvirkning som regel er en del af multiple stressfaktorer, efterspørges forskning, der kan isolere påvirkning fra bekæmpelsesmidler fra andre stressfaktorer.

Der prioriteres ansøgninger om tilskud til projekter, som vil undersøge markarealers bidrag til naturen og biodiversiteten i relation til brug af plantebeskyttelsesmidler, andre former for plantebeskyttelsesmetoder, jordbrugernes jordbehandling og driftsform.

Der prioriteres ansøgninger, der har som mål at videreudvikle indikatorer for biodiversitet på markarealer. Indikatorerne bør kunne understøtte vejledninger for bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler i relation til både beskyttelse af biodiversitet på markarealer og effektivitet af midlerne.

Der bør være fokus på skadevirkninger på bestande og samfund af planter og dyr frem for på individer samt på populationers og økosystemers afhængighed af individers levevilkår og spredning, inkl. rekolonisering af de berørte områder.

Område 4: Reduktion af anvendelse og belastning ved anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler.

I EU-Kommissionens Jord til bord-strategi indgår bl.a. en målsætning om bæredygtige dyrkningssystemer med mindsket brug af kemiske sprøjtemidler, og af EU's rammedirektiv om bæredygtig anvendelse af plantebeskyttelsesmidler fremgår, at de nationale pesticidhandlingsplaner skal inkludere tiltag vedr. integreret plantebeskyttelse (IPM), og at brugere af plantebeskyttelsesmidler er forpligtet til at følge IPM-principperne.

For at kunne fremme bæredygtige dyrkningssystemer og anvendelse af integreret plantebeskyttelse mangler der bl.a. forskning i videreudvikling af metoder til monitoring og varsling samt til forebyggelse af angreb af skadegørere, og forskning i strategier, som kan understøtte forebyggelse af skadevoldernes udvikling af resistens mod plantebeskyttelsesmidler. Endvidere ønskes forskning, der kan føre til en reduceret belastning fra kemiske plantebeskyttelsesmidler, dels gennem optimering af IPM-systemerne, dels gennem erstatning af kemiske plantebeskyttelsesmidler med mikrobiologiske midler eller alternativer i form af mindre belastende kemiske plantebeskyttelsesmidler, ikke-kemiske metoder og udnyttelse af positive effekter fra økosystem services så som naturlige reguleringsmekanismer. Endvidere er det ønskeligt med forskning, der kan belyse værdisætningen af de naturlige reguleringsmekanismer på skadegørere og eventuelle barrierer for implementeringen af effektiv IPM, herunder modspil fra anden regulering vedr. jordbrugspraksis.

Forskning i mindre belastende alternativer til kemiske bekæmpelsesmidler, herunder både andre kemiske og biologiske alternativer, prioriteres også, herunder også alternativer til bekæmpelsesmidler, hvor godkendelsen er trukket tilbage. Projekter, der vil undersøge og udvikle nye resistente afgrødesorter og deres anvendelse i fx sortsblandinger er en nøgleparameter i innovative dyrkningssystemer, der kan nedbringe anvendelsen af bekæmpelsesmidler. Sådanne projekter vil ligeledes blive prioriteret i forskningspuljen.

Ligeledes prioriteres ansøgninger om tilskud til projekter, som vil undersøge de samfundsøkonomiske fordele og ulemper af miljø-, sundheds- og naturbelastningen ved anvendelse af pesticider i konventionelt landbrug i forhold til økologisk landbrug. Samtidig er der behov for en øget forståelse af hvilke barrierer eller fremmende tiltag, der har indflydelse på erhvervenes anvendelse af nye alternative beskyttelsesmetoder og -strategier.

For at fremme bæredygtig anvendelse af biocidholdige produkter skal der også for disse fokuseres på udvikling og anvendelse af principper om integreret

bekæmpelse samt alternative bekæmpelsesmetoder. Bl.a. ønskes forskning inden for årsager til og følger af resistensudvikling, herunder sekundære effekter i miljøet.